

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — "h
četrt " 6 " 50 "h
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "h
četrt " 5 " — "h
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katoli Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 29.

V Ljubljani, v torek 6. februarja 1900.

Letnik XXVIII.

Sprava in mi

Avstrijskih narodov prepričanje je že v pregovoru, v posmeh vnanjih nasprotnikov, v največjo škodo državi in posameznim slojem davkoplačevalcev. Že tretje leto Avstrija nima državnega proračuna, vlade se menjujejo in životarijo s provizoriji, avtoriteta se krha na vseh koncih in krajih, pridobitni viri usihajo, zakonodajstvo počiva in bliža se katastrofa, ki utegne uničiti mnogo narodnega imetja in eksistence.

Ti in drugi razlogi govore za češko-nemško spravo in zato iskreno želimo, kar smo vedno naglašali, pošteno sporazumljenje mej češkimi in nemškimi zaupniki na podlagi ravnopravnosti.

Toda ne umevali bi časa in ne vršili svoje častnikarske dolžnosti, ko bi v tem resnem času ne povzdignili svojega glasu za slovansko rajo ob Adriji, za zatiranje svoje brate ob nemški jezikovni meji. Spravne obravnave na Dunaju se vrte sedaj le ob češko-nemškem vprašanju, kakor da bi ne bilo na dnevnem redu tudi pereče jugoslovansko vprašanje, kakor da bi vladal ob Adriji, Soči in Dravi najlepši narodnostni mir. Ne, mi z vsem glasom kličemo vladi, Čehom in Nemcem: Tudi mi smo tukaj, mi zahtevamo in tirjamo, da se ob enem reši tudi naše vprašanje Nil de nobis sine nobis. Dovolj je mučeništva, dovolj suženjstva in zaničevanja od narodnih nasprotnikov in neprijazne nam birokracije. Ali naj Avstrija izvrši v ustavi zajamčeno enakopravnost ali pa naj črta ustavo iz zakonika. Čast in najnujnejše koristi našega naroda zahtevajo, da nas vlada ne prezira in zapostavlja kot narod druge ali tretje vrste.

Zastopniki slovensko-hrvatskega naroda so pri vsaki priliki vladi in drugim mero-dajnim krogom takorekoč že vsiljevali svoje pritožbe, želje in zahteve. A doslej niso dobili družega odgovora, nego: Potrpajte, saj pridete na vrsto po češko-nemški spravi. Za te obljube ne damo niti počenega groša, kajti predobro poznamo našo birokracijo in pa naklonjenost višjih krogov do našega naroda. Skoraj da se nam usiljuje prepričanje, da v Avstriji dobi le isti pravico, kdor je

sam ne pozna. Ali naj tudi mi posnemamo nemško obstrukcijo? Mi torej apelujemo v prvi vrsti na vlado, da zastavi ves svoj vpliv in moč za splošni jezikovni zakon. Vsako polovičarstvo je prazno delo in katastrofo le zavlačuje, a zabrani je ne.

Apelujemo pa tudi za zaupnike in zastopnike češkega naroda. Ravno ti so pri raznih prilikah v zadnjem času v navdušenih besedah govorili o slovanski vzajemnosti, zatrjevali nam svojo nesebično naklonjenost in bratovsko ljubezen. Sedaj je čas, ugodna in prava prilika, da se spomnijo svojih obljub, da v dejanju pokažejo svoje simpatije do zatiranih bratov v južnih pokrajinah, do slovensko-hrvatskega naroda, ki je zaslužil boljšo usodo, nego je njegova sedanja. In v tem pogledu opozarjamo češke veljake samo na eno točko.

Načrt jezikovnega zakona, ki ga je ministrski predsednik dr. pl. Körber predložil spravnici konferenci, obseza tudi razdelitev okrajev in okrožij po jeziku. To je nemška zahteva, ker Nemci hočejo zaprto nemško ozemlje v kraljevini češki. To je bil tudi glavni vzrok, da so s toliko silo pobijali Badenijevo jezikovno naredbo za Češko. Kakor znano, je ravno v tem oziru Gautsch precej odjenjal Nemcem, in Čehi so molčé to vsprejeli. Mi ne bomo presojali, ali se razdelitev okrajev po občevalnem jeziku v teoriji strinja s češkim državnim pravom ali ne, temveč računamo z dejstvom. Ako Čehi vsprejmo to načelo, potem bode ta razdelitev imela velikanske posledice. In sicer morejo Čehi v tem slučaju obvarovati svojo narodnost še večje nevarnosti le tedaj, ako zahtevajo tako razdelitev tudi za Moravsko in Šlezijo. Le potem se bode narod organizoval in čutil kot celota.

A še večja nevarnost bi bila za slovenski in hrvatski narod, ako se ne izvrši taka razdelitev. Danes že nemški kričarji taje slovensko celokupnost, zanikajo celo obstanek slovenskemu ljudstvu na Koroškem in deloma na Štajerskem, dasi Slovenci vzdržema bivajo v veliki večini v dotičnih okrajih. Enako z nami počenjajo ljubeznjivi naši italijanski sosede v Primorju. Mi Jugoslovani, izvzemši Hrvate v Dalmaciji, danes

bijemo obupni boj za svoj obstanek, za svoje ime, za svojo zemljo, za vse, kar nam je drago in blago. Nam se ne gre samo za naroda čast, ampak za našo kožo, za naše življenje.

Nemci zasledujejo, kakor dobro opomni neki slovanski list, Ahilevo peto Slovanov, in ta je na Češkem in Moravskem. Ako so Čehi danes separatisti, čutili bodo hudo rano sami, a z njimi tudi drugi Slovani v Avstriji. Zato v tej resni dobi apelujemo na češko zavednost in žilavost, da pri spravnih obravnavahtevajo v svojem in našem imenu ter interesu enak jezikovni zakon, ki bode zajezil tok germanizacije in nemške birokracije na tujo posest. S to željo spremljamo pravne obravnave na Dunaju, ki naj bi se povoljno končale.

Higijena v šoli.

Spisal F. D.

Vpliv novodobne šolske vzgoje na telesno zdravje mladine ni posebno ugoden; to bodo priznali tudi največji prijatelji novega šolskega sistema. Če prav bi utegnil kdo zavzemati stališče, češ, da je namen šole, skrbeti edino le za duševni razvoj mladih ljudij, vendar ne bi mogel odobravati, da bi sinela šola naravnost ovirati telesni razvoj. V novejšem času pa se vedno bolj množe tožbe od najkompetentnejših strani, ki to slabo stran naše šole dokazujejo kot neovrgljivo dejstvo. Prvi higijenični raznih narodov so začeli opozarjati moderno družbo, kaj da je in kaj da bo z novim naraščanjem, kateri bo tvoril prihodnjo generacijo. Medicinska znanost govori že o tipičnih »šolskih boleznih«. Semkaj je prištevati v prvi vrsti kratkovidnost (myopia), katere je na Nemškem — kakor so izračunali Cohn, Erisman in Conrad — že v vaških šolah po 1 odstotek, po mestnih ljudskih šolah po 67 odstotkov, po realkah in gimnazijah pa število kratkovidnežev rapidno naraste do 197 ozir. 262 odstotkov. Da v Avstriji ni mnogo boljše, se samo ob sebi umeva.

Da je začela pešati očesna moč, je bilo vzrok preveliko napenjanje oči v šoli in zunanaj šole, zlasti pa zloglasna »poševna pi-

sava«. Mladina mora dandanes neizrečeno veliko gledati drobne predmete od blizu — v mislih imamo namreč čitanje, in pisati — dostikrat v slabo razsvetljenih prostorih, in veliko knjig, ki prihajajo mladini v roke, ima predroben tisk. Ne tajim pa, da si marsikdo tudi lahkomišelnost po lastni krivdi pokvari oči vsled neomejenega privatnega berila. Na gimnaziji smo čitali vse, kar nam je prišlo pod roke, da je bilo le tiskano; v peti šoli pa hajdi k optiku po naočnike. In koliko je pisanja v sedanjih šolah, kakor bi bil prvi in zadnji zmoter, podpirati tovarnarje za papir, črnilo in svinčnike. Vso umnost mora učenec imeti najprej na papirju, potem se le v glavi.

Posledica predolgega sedenja, posebno pri poševni pisavi, in v slabih, neprikladnih klopih, pa je druga glavna šolska bolezen, namreč skolioza (scoliosis), skrivljenje hrbtenice (Wirbelsäule) od strani, tako da ni hrbtenica v sredi hrbta, marveč tvori na desno stran vzbočen lok. Kriva lega hrbtenice pa provzroči spačenost celega života in človek je lahko za vselej siromak, ker je zdravljenje te bolezni precej težavno. Da je postanek skolioze res v zvezi z obilim sedenjem, posebno še, če so klopi neprikladne, o tem so vsi učenjaki preverjeni, to so potrdila zlasti raziskavanja Guilleauma, Freya in Fahrnerja. Izmed 100 šol obiskujočih učencev in učenk se dobila vsaj dva, ki imata določno izraženo skoliozo; splošno se misli, da je ta bolezen pri dečkih kar štirikrat pogostnejša, nego pri dečkih, kar bo bržkone v zvezi z nežnejšim in upogljivjšim sestavom ženskega okostja.

Poleg teh dveh tipičnih šolskih bolezni pa nahajamo še več bolezenskih pojavov, množičnih se v vrstah učeče se mladine, kateri so v več ali manj direktni zvezi s prevelikimi zahtevami sedanjega učnega reda. Glavobol in pogostno krvavenje iz nosa imata svoj vzrok v krvnih navalih proti glavi, za kar je dana obilna priložnost pri pisanju in čitanju. Rubner meni, da boleha petina učencev na ta način. Preobremenjena mladina vživa premalo svežega zraka in premalo gibanja pod milim nebom, zato toliko malokrvnosti in zaostajanje telesnega razvoja

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.
(Dalje.)

Slednjič se vendar odpro vrata in nekaj ljudi stopi v cerkev, katerim opravi sv. mašo in jih tudi nekaj obhajam, kakor je tam običajno, med mašo. Cerkvnik ali strežnik pri maši ob darovanju pripravi male hostije in na prste pokaže, koliko jih je treba posvetiti. Jako lepo in spodbudno je bilo vedenje obhajancev; kaj takega pri nas navadno ne opazujem. Vsi so bili zamaknjeni v molitev, možki kakor ženske.

Kar nič ni še dež prenehal; pral me je ravno tako ob povratku v hotel kakor poprej in morje je bilo močno razburjeno. Žal mi je bilo skoro, da sem imel karto za parobrod, kateri naj me popelje v Trst, rajši bi se skoro peljal po železnici.

Tako sem razmišljal na potu v hotel, a se potem potolažil, češ, bom vsaj poskusil, kakošna je vožnja po vihanem morju. Po kratkem zajutreku spravi strežaj mojo prtljago in drugih, ki so bili namenjeni na ravno

bala, ter poslovišči se prav na srčni način od mojega dosedanjega prijaznega in posrežljivega slovenskega natakara, stopim z nekaterimi drugimi v zibajočo se gondolo ter se odpeljem proti avstrijski ladiji Iris, ki je že čakala pripravljena na odhod v obližju dožve palače. Ob 7. uri votlo zatuli parnik in začne se obračati, potem pa med neprestanim nalivom počasi vozi v morje proti otoku Lido. Vsi popotniki smo stali na krovu pod široko, čez ladijo razprostrto platneno streho, in zrl nazaj proti Benetkam, katere je čedalje bolj začela zakrivati deževna megla, dokler nam ne zginejo izpred oči. Vožnja je bila navzlic valovom mirna; a ko pridemo preko zadnjega otoka na prosto morje, gledamo okoli sebe močno razburkane valove. Zdaj se privali močen morski val in vzdigne ladijo na kviško, a zopet se nagne naprej in gre navzdol. Nekam čudno prihaja človeku v začetku, ko se ladija v rednih odmorih vzdiguje in zopet pada. Tako čustvo me je presinjalo, kakor takrat, ko smo kot otroci doma skakali v vislih na spodaj ležeče seno. No, enkrat ali dvakrat človek že trpi to prekucovanje, a če se le

Vsak si je toraj poiskal stalen prostor na krovu, kamor se je vsedel ali pa naslonil, ker prosto stati ni mogoče. Tam ob jarmoru je bilo zviti nekaj močnih vrvi, tu sem se naslonil, da sem imel vsaj za hrbet trdno in nepremično podlago. Ravno to me je rešilo morske bolezni, katera se je začela kazati pri popotnikih, posebno pri ženskah, ki so sedele na nizkih naslonjačih. Zdaj je obledela ta, zdaj ona in jela grozno bljuvati. Strežaji so imeli mnogo opravila, a videti jim je, da so tega dobro vajeni; kar nič se jim ni to čudnega zdelo. Prav revice so pa bile te od morske bolezni napadene ženske. Začel jih je lomiti hud krč in stoka pa tudi joka ni hotelo biti konca. Nekateri so se kmalo skrile v notranje prostore, druge so ostale pa na krovu, in te so zavijali v ru-deče plahte, da so se po malem ogrele. Ko je vstopil kapitan na krov, ni se dosti zme-nil za to morskbo bolezen in bolnike. Prijazno se je smejal rekoč: Ne bo nič hudega, še bolj zdravi boste potem, kadar stopite na suho. Le nekaterim ženskam, ki so najbolj upile, je dajal malo sladkorja, napojenega z malisovcem. Nekaterim, zlasti mlajšim go-

jalo v začetku in zbijali so šale ter se norčevali. Pa glej ga spačka, ravno tisti, ki so bili poprej najbolj veseli, utihnili so kmalo. Zdaj se je prijel za ograjo na krovu ta, zdaj oni, in je vrvel v morje svoj zajutrek, potem se pa počasi splazil zelen kakor trava v notranje prostore. Ob 10. uri je bilo z malimi izjemami vse bolno, ostali smo samo le trije: Neki Rus iz Ukrajne, znan Ljubljancin in jaz. Rus je imel seboj dobrega tropinovca, katerega nam je prijazno ponujal. Seveda se ga nisva branila, saj je pa tudi pomagal. Močno smo vlekli vsak svojo smodko ter bili dobre volje navzlic neprestanemu dežju in viharju vožnji. Okoli osme ure, ko je bilo še vse zdravo, hodil je strežaj okoli popotnikov in zapisaval one, ki so naročavali za 11. uro kosilo. Zglasilo se jih je kakih 70 popotnikov. Tudi jaz sem si naročil kosilo, da bi videl, kako se na ladiji ob viharjem morju kosi. Imenovani Ljubljancin, ki se je že večkrat vozil ob takem viharjem vremenu po opravkih v Benetke, me je sicer odvrčeval, češ, da se mi ne bo ljubilo na ladiji jesti; a iz radovednosti sem se vaejedno vpisal med kosilce.

splošna slabost celega organizma je izborna podlaga mnogim in nevarnim boleznim, pred vsem tuberkulozi. Pred nekaj leti je na Švedskem posebna šolska komisija preiskala zdravstveno stanje šolske mladine; preiskanih je bilo 11.000 oseb od 7. do 20. leta. Našlo se je, da je povprečno 44,8 odstotkov vseh učencev nezdravih. In Švedska je moderna država. Lahko bi kdo ugovarjal, češ, ne ve se, kaj da bi bilo z dotičniki, ako bi ne bili šli v šolo. Dobro! Toda kljub temu ne bo mogel nihče trditi, da bi bila tako velika boleznivost (Morbidity) utemeljena v naravnem razvoju, in to tem manj, ker je v prvem razredu zdravstveno stanje primeroma še precej ugodno in še le v poznejših oddelkih naraste število bolnih otrok do prav velicega števila.

Res pa je, da igrajo važno ulogo žalostne socialne razmere, in prepričani smo lahko, da če bi bile te boljše, bi tudi neugoden vpliv šole na fizični razvoj mladine ne bil tako občuten. O nevarnostih, katere tiče v šoli za časa nalezljivih bolezni, se je že veliko pisalo, zato se zapirajo šole pri takih priložnostih; žalibog da večkrat prepozno, potem ko je že precejšnje število otrok obolelo; na nalezljivost nekaterih bolezni pa se sploh premalo ali nič ne ozira, n. pr. tuberkuloze.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. februarja.

Vladni načrt za češko-nemško spravo. Včeraj popoldne so se toraj sošli na Dunaju zaupniki čeških in nemških strank, da se prične razgovorjati o sredstvih in načinu, ki bi omogočili trajno sporazumljenje mej obema narodnostima na Češkem in Moravskem. Koerberjeva vlada bo po poročilu praške »Politik« predložila zaupnikom več zakonskih osnov, iz katerih je pa razvidno, da vlada prav nič ne misli na splošno rešitev jezikovnega vprašanja, marveč skuša spraviti mej seboj samo zgoraj imenovana naroda, akoravno bi jej moralo biti znano, da je vsak tak poskus že a priori ponesrečen. Zaupnikom je toraj predložila sedem zakonskih načrtov in sicer: glede rabe dež. jezikov v zunanji in notranji službi pri deželnih uradih na Češkem ter pri onih na Moravskem; glede rabe deželnih jezikov pri avtonomnih oblastvih na Češkem in Moravskem; zakonsko osnovo glede šol manjšin; glede spremembe volilnega reda za češki deželni zbor, v kolikor se tiče volitev v veleposestvu in razdelitve volitev v nefidej komisni skupini po okrožjih, s čimur bi dobili liberalni veleposestniki novih 20 mandatov; zakon glede osnove nove trgovske zbornice za vzhodno Češko. Zakona o kurijah in o spremembi volilnega reda prideta v razpravo v češkem deželnem zboru in sicer šele tedaj, ko se doseže sporazumljenje glede jezikovnega vprašanja. Tak je vladni načrt za tekoče konference in skoro se zdi, da je vlada v vseh točkah ustregla nemškemu zahtevam, izjemo dela le določba, da se načrt glede spremembe volilnega reda obravnava še le po dovršenih jezikovnih konferencah. S tem bi bilo nekoliko ustrezno češkemu narodu, ako le njega zastopniki ne bodo imeli vezanih rok za nadaljno postopanje.

Poslanec dr. Gregr o spravi konferenci. Na nekem shodu, ki ga je v nedeljo priredil mladočeški klub, je imel poslanec dr. Gregr velepomembljiv in zelo značilen govor o pomenu sedanje pravne konference. V svojem uvodu je dejal govornik, da se vlada prav malo briga za to, ali se lasajo mej seboj Čehi in Nemci, njej se gre samo za državne potrebe, potem se je pa izjavil proti udeležbi pri spravi konferencah, in se mu celo zdi, da je udeležba pri pogajanjih nevredna za češke poslance. Vlada ima pred očmi samo delavnost parlamenta. Konference sploh ne spadajo na Dunaj, marveč v Prago, sprava mej narodoma je deželna zadeva. Govornik naznani, da je odklonil izvolitev v pravno konferenco. Sicer pa za češke poslance ni nobena nesreča, ako so šli na Dunaj, saj imajo itak seboj gotov program. Državni program mora priti na dnevni red. Kar velja za Češko, mora veljati tudi za Moravsko in Šlezijo. Sicer

je gotovo nepristranska sodba o sedanji konferenci na Dunaju.

Razprava v angleškem parlamentu postaja z vsakim dnevom zanimivejša. Opozicija in vladna stranka pošiljata v boj svoje najboljše govornike, ki pa oboji nimajo drugega posla, nego da govore o »popolno čisti (!) vesti, kar se tiče vojne pravdnosti«, in navdušujejo drug drugega za nadaljno vojsko, dokler ne zavihra angleška zastava sredi Pretorije. Nekateri opozicijski govorniki so se sicer osmili očitati vladi, da je postopala povsem nepravilno in prenaprjeno, a vse to ni v nikakem primeru z govorom, kateremu pritrjuje celo vojni tajnik Balfour. Le več vojakov na bojišče, kriči večinoma vsa Angleška, ki pa ima na razpolago samo še milico in prostovoljce. Koliko je vredna taka armada, se razvidi iz nastopnega: Milica je za vsako armado neko nepotrebno breme, porabna k večjemu za etapno službo; prostovoljcu pa zadostujeta dve mokri noči in morda še nekoliko slabše hrana, in zmožen je za vojsko, kakor zajec za godbo. Jedino, kar imajo Angleži še vsaj deloma rabno za vojsko, je osma divizija, ki se pa zbira že nekaj tednov, a še vedno ni gotova za odhod. Ob njenem odhodu bo vojni urad lahko izjavil, da nima nič več močij na razpolago. Taka je v resnici angleška moč, katere nekdanja slava je že davno obledela.

Knjige in časopisi.

»Der Süden«. Organ für die politischen, kulturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. I. t. m. izšla številka 51. tega na Dunaju za hrvaške in slovenske koristi izhajajočega časopisa ima sledečo vsebino: Und wo bleiben wir? — Noch über die Verfassungskrise in Oesterreich. — Mittheilungen: Bosnien und Hercegowina: In den Delegationen; An der Pariser Ausstellung. Kärnten: Die slovenische Volksschule in Voelkermarkt. Die Wirtschaftsgenossenschaft in Sindavas. Krain: Ein Censurstückchen. Die Laibacher Strassentafeln. Oeffentl. polit. Versammlung. Gemeindewahlen in Tržič. Zur Haltung der kath. nationalen Parthei. Kroatien und Slavonien: Aus dem Landtage. Die Kroatische Krone. Küstenland: Reichsraths-Ersatzwahl. Eine Ernennung. Eine Enquete über die Weinclausel. Gemeindewahlen. Steiermark: Die Geschwornenliste des Kreisgerichtes Cilli. Gerichtsverhältnisse in Steiermark. Bezirksvertretungswahlen. Zur Landesausstellung. — An der Heimat. — Allerlei: Aus der slavischen Welt. Vereinswesen. Spenden für dürftige Hochschüler slovenischer Nationalität in Wien. — Ta list izhaja trikrat na mesec na Dunaju. Naročnina znaša: Za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Rojaki! Razširjajte ta za naše politične razmere prepotreben list povsod: v društvih, gostilnicah, kavarnah, mej prijatelji in znanci.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. februarja.

Biskup Strossmayer je v nedeljo praznoval 86. rojstveni dan svojega življenja. To je nenavadno visoka starost, a Strossmayer je še vedno krepkega zdravja, svežega duha in bistrega uma. Ime Strossmayerjevo bodri in vodi narod hrvaški, kaže mu pot rešitve, napredka, bodočnosti, vstajenja; oni uči narod, da je vsaka krivica le časna, ker so samo božji zakoni pravice in resnice večni. Bog živi še mnogo let očeta in do brotnika hrvaškega naroda!

Prošnja. Pošla nam je prva številka letošnjega »Domoljuba«. Prav uljudno prosimo one gospode, kateri imajo morda kaj eksemplarov te številke odveč, da bi nam jih vrnili blagovolili.

Upravištvo »Domoljuba«.

Učitelj in duhovnik. »Učiteljski Tovariš« je napisal že četrti članek o »učitelju in duhovniku«. Besede so jako lepe, a njih zmisel je: če hočete, da bo mir, pojdite čez drn in strn za Dimniki in Jelenci in za njih gospodarji Hribarji in Tavčarji!

Zakaj so učitelji proti cerkvi?

Zato, ker »hočejo biti absolutni vladarji v tem, kar je njihovega«, t. j. v šoli.

ali jutri bomo torej brali tudi članek naperjen proti državi, češ da se ta nima kar nič vtikati v šolske zadeve, zakaj učitelji hočejo biti v šoli absolutni gospodarji. Tudi stariši naj se kar nič ne vtikajo v šolske stvari. Stariši naj dajo le otroke in naj plačujejo učitelje, za drugo naj se kar nič ne brigajo, ker učitelji so — absolutni vladarji!

»Mladi, i baš krasni ljudi« so po Davorin Trstenjaku napredni učiteljski kolovodje Dimnik, Gangl in Jelenc, »tri so uzora današnjega slovenskoga učiteljstva, tri junaka u borbi za srečo in obraz slovenskoga učiteljstva. Uz njih stoji sve napredno slovensko učiteljstvo.« — Tako poroča zadnji »Učiteljski Tovariš«. V naprednem taboru imajo zares krasno organizirano društvo »kadilcev in slavopeccev«. . . Pravi »konsum« za — slavo! . . . Če drug neče, pa sebi vpij: Živio!

Čenče. »Učiteljski Tovariš« piše na strani 37: »Ljudem, ki godejo v enomer svojo hripavo pesem o liberalstvu, a ki tega liberalstva ne morejo dokazati, najsi se trudijo na vse kriplje, najsi zato potrošijo še toliko zlatega časa, ni moči izpričati« itd. . . Dve strani dalje (str. 39) piše v isti številki: »Pri občnem zboru »Zaveze« je učiteljstvo javno proglasilo svoje stremljenje po političnem vplivu s tem, da se je . . . izreklo prav odločno za liberalno.« — Tako! Iz teh dveh citatov se vidi, kako »zavedna« je gospoda pri »Učiteljskem Tovarišu«. V isti številki so liberalni in neliberalni. To niti fraze niso, to so čenče!

Osebnosti. Kanonik in papežev častni komornik monsignor č. g. Peter Martelanc v Trstu je praznoval 2. t. m. petindvajsetletnico svoje kanonične investicije kot župnik v Šklednju pri Trstu. — Gosp. Rajko Boltauzer iz Ljubljane se je danes poročil z gđ. Jesih iz Sp. Šiške.

Tržaške novice. Zanimivega urarja so aretovali v Trstu. Miroslav Furlan je bil moder mož. Sprejemal je ure v popravo, pa jih nosil v zastavnico, da se je veselil predpusta s tujim denarjem. Drugi njegov prijatelj, ki je istotako popravljaj ure, je ušel kaznujoči pravici. — Na cesti na Opčino so našli samomorilca. Poleg njega je ležala steklenica z ostankom karbolove kisline. V obleki so našli naslov: Ivan Škopin, kovač v Kopru.

Slovenščina na trgovinskem sodišču tržaškem. Dne 4. januarja se je vršila pred tem sodiščem razprava, pri kateri ste bili obe stranki slovenskega rodu. Zastopala sta stranki dr. Slavik in dr. Stanič. Predsedni sodišču je znal slovenski, ostali členi sodišča pa ne. Slovenska odvetnika sta zahtevala, da mora sodni dvor biti sestavljen iz članov, ki so popolnoma vešč slovenščini. Predsednik je kljub protestu slovenskih odvetnikov odločil na 30. januarja razpravo s tolmačem. Ta tolmač je pa prevajal netočno in celo popolnoma napačno. Predsednik je prosil stranki, naj se spustita v laško ali nemško obrnavo. Zaman! Dobili so konečno drugega tolmača, ki pa ni bil uradno usposobljen za tolmačenje, ker je tudi napačno tolmačil. Slovenski stranki ste izjavili, da raje nego bi obravnavali s tolmačem, pustita pravdo počivati. In tako se je zgodilo. Ta obravnava bode morda korak k zboljanju razmer na trgovinskem sodišču tržaškem v prilog slovenščini.

Prva Koerberjeva zaušnica tržaškemu Slovincem. Skoro bodo občinske volitve v Trstu. Pričenja se že živahno volilno gibanje. Tudi Slovenci se pripravljajo na borbo. V tem trenutku je začutila nova Koerberjeva vlada potrebo priskočiti na pomoč tržaškemu municipiju. Dosedaj je o rekurzih v reklamacijskem postopanju proti sestavi volilnih listin v Trstu odločalo namestništvo, letos pa naznanja magistrat, da je vlada za letošnje volitve pustila iz rok ta važni posel in ga prepustila — mestnemu svetu. Ta mestni svet, katerega nasilstvo proti Nabergoju in moralno iztirjanje slovenskih zastopnikov je dalo že vladi mnogo opraviti, bode torej odločal o — slovenskih rekurzih. »Edinost« pravi: »Doba Koerberjeva je vrgla svojo prvo karto na tržaško mizo, a slep in gluhi igralec bi moral biti oni, ki ne bi

šance temeljito spremenile italijanski stranki v prilog in nam na škodo«. Sprava, katero hočejo skovati na Dunaju, se torej drži načela vzeti nam in dati drugim.

Izžrebani porotniki. Dne 5. februarja t. l. so bili izžrebani pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani za porotno sodišče, ki se prične 5. marca, nastopki gg. porotniki: Bamberg Otmar, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Belec Anton, župan in posestnik v Št. Vidu pri Ljubljani; Cof Janez, posestnik v Kranju; Crobath Inocenc, c. kr. davkar v pok. v Tržiču; Černe Jakob, posestnik in oštir v Kranjski gori; Dragotin Ferdo, prodajalec glasovirov v Ljubljani; Dietrich Ludvik, posestnik v Postojni; Engelsberger Janez, trgovec v Tržiču; Hamann Karol, trgovec in posestnik v Ljubljani; Hinterlechner Karol, čevljar v Ljubljani; Ihl Hugon, trgovec v Ljubljani; Jeunekar Ernest, trgovec v Ljubljani; Kopač Janez, oštir in posestnik v Ljubljani; Kreigher Peter, posestnik v Postojni; Kavčič Filip, posestnik in oštir v Razdrtem pri Senožečah; Ledenik Alfred, zavarov. zastopnik in trgovec v Ljubljani; Lokar Jožef, zasebni uradnik, oštir in posestnik v Ljubljani; Lenarčič Jožef, posestnik in tovarnar na Vrhniki; Morel Jakob, posestnik v Hrašah pri Postojni; Mayer Karol, veleposestnik v Ločah pri Vipavi; Mave Janez, posestnik in minar v Planini pri Vipavi; Matjažič Martin, trgovec v Kranju; Meden Jurij, posestnik v Begunjah nad Cerknico; Ogorelec Janez, trgovec v Ljubljani; Pauer Friderik, molar in posestnik v Ljubljani; Perles Adolf, pivovarnar in posestnik v Ljubljani; Pavlin Alojzij, posestnik v Srednjivasi pri Kranju; Pintbah Jožef, posestnik v Ratečah pri Kranjski gori; Rom Karol, posestnik v Ljubljani; Simončič Leopold, molar in posestnik v Ljubljani; Tambornino Adolf, c. in kr. nadporočnik v p. v Ljubljani; Tolazzi Tomaž, trgovec in posestnik v Čevčah pri Logatcu; Večaj Alojzij, pečar in posestnik v Ljubljani; Wilfan Vincenc, posestnik v Tržiču; Žabkar Avgust, ključavničar in posestnik v Ljubljani; Žagar Janez, pek v Ljubljani. — Namestni porotniki: Kališ Alojzij, agent v Ljubljani; Klarer Adolf, tapetnik v Ljubljani; Klopčar Janez, posestnik v Ljubljani; Krajgher Franjo, krojač v Ljubljani; Kregar Janez, pasar v Ljubljani; Lipovšek Karol, slikar v Ljubljani; Rudolf Anton, hranilnični pristav v Ljubljani; Smole Anton, posestnik v Ljubljani; Spitzer Jožef, dimnikar v Ljubljani.

Zvonarji na Kranjskem. Iz »Zgodnje Danice« posnemamo tele zanimive črtice: Kot posebnost se mora zabeležiti, da je bilo v 18. stoletju na Kranjskem sedem zvonarjev. Njihova imena so: Gaspar Francki, Luka Dimic, Josip Samassa z nasledniki, Benedikt Huettnerer, Baltazar Schneider, Ivan Kristijan Rieser in Kranju in Josip Stadler v Novem mestu. Čudno, da so vse trdke propadle in da se je ohranila kot posebnost samo ena, ki že nad sto let nima nobene konkurence. Lahko sklepamo iz tega, kake ogromne dohodke mora imeti, ker izvršuje že toliko časa monopol v vsi deželi. Ta obrt se namreč zelo dobro obnaša; potrebe so vedno nove, vsak naročuje že iz navade raje pri bližnjem kakor pri daljnem podjetniku in da je pri cerkvah gotov in dober zaslužek — tega še omenjati ni treba. Na tako ugodnem stališču, ko kmalu ne bomo imeli nobenega drugega zvana več, se ena sama trdka lahko popolnoma prosto giblje in narakuje cerkvam pogoje, ki niso najmilejši. Poleg tega sprejemamo zvonove iz livarne brez vsake strokovne ocene. Kdo se zmeni, kaka tvarina se rabi pri ulivanju. Komu je mar, ali sta baker in cin najboljše kakovosti in koliko odstotkov je vsakega? Kdo določuje cene starim zvonovom, katere jemlje zvonarna v račun in so mnogokrat glede tvarine več vredni, kakor novi? Nihče se ne briga za to, ker nihče tega ne razume. Kako izvrstno bi se obrestovalo podjetje, ako bi imeli cerkveno zvonarno v škofiji! Pri toliki množici zvonov bi bilo vedno dovolj dela in zaslužka. Morebiti oživi to idejo mlajši zarod v 20. stoletju!

Odbor »Slov. katol. del. društva« v Ljubljani se je sestavil tako-le: Predsednik Gostinčar, podpredsednik Urbar, blagajnik Stucin, tajnik Moškerc, odborniki: Ziller, Kos, Trefalt, Šuštar, Avšič, Končan,

sednika Mentoni, za zapisnikarja Sedmak, za odbornika Zabavnik.

Za Raiffeisenove posojilnice v Dalmaciji je vlada dovolila 600 kron podpore. Dalje je poljedelsko ministerstvo dovolilo podpore 20.000 kron za ustanovitev zaklada, iz katerega bi dobivale kmečke zadruge brezobrestna posojila.

Za električni tramvaj v Trstu so položili po mestu že ves tir. Zdaj postavljajo močne in za nadstropja visoke železne drogove ter pritirajo na hiše žicovodnice, po katerih bo šla gonilna moč. Električni tramvaj bo deloval pod Škedenj in tudi preko Rokolja pod katinarski breg.

Spomin na zmago. Tukajšnji pešpolk št. 27 je danes slovesno praznoval spomin na svojo zmago pri Oversee 6. febr. 1864 l.

Nesrečen konec pravde. Včeraj je v Sostrem Janezu Aliču nek njegov znanec v prepiru radi pravde smrtnonevarno zasadił nož v vrat. Krvoločni pravdar se je danes sam ovađil na Žabjaku.

Svete podobne in židje Že dolgo časa strašijo po deželi ogerski židovski agenti, ki prodajajo svete podobne za godbo. Oddajajo jih radi na obroke in sicer po 1 krono na mesec. Podoba ne dajo izpod 40 kron, v istini je pa vredna podoba komaj 14 kron. Naj se ljudje tem agentom ne vsedejo na limanice. Muzika, s katero vabijo na naročbo nevedno ljudstvo, je ničvredna ter se skoro pokvari.

Zdravje v Ljubljani od 21. do 27. januarja. Novorojencev 16, umrlih 19; med njimi za ošpicami 1, jetiko 7, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 10; med njimi 8 tujcev in 11 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, tifuzom z dežele v bolnico pripeljani 5, vratico 2, ušenom 1.

Okradeni prostovoljec. Notico pod tem naslovom v 27. številki našega lista nam je po došlih informacijah v toliko dopolniti, da dotični tat ni vzel še čez 100 gl. denarja, in da so se tobačnica ter rokavici že našli. Vrednost ukradenih stvari je pa bila 100 gl.

V Ameriko se je včeraj in danes zopet odpeljalo mnogo Dolenjcev. Tudi žensk je bilo mnogo mej izseljenci. Dva izmed njih, ki se nista zadostila vojaškim dolžnostim, sta bila aretovana.

Hrvaška tamburica v Ameriki. „Narodni list“ v Novem Jorku poroča, da se je v Ameriko pripeljal šest hrvaških tamburašev, ki so že po Rusiji, Nemčiji, Belgiji, Franciji in Angliji prirejali koncerte.

Dvoboj. Včeraj je bil v tukajšnji vojašnici 27. pešpolka krvav duel. Nek častnik je krepko namahal nekega prevročekravnega ljubljanskega Karniolca.

Samomor. Ustrelil se je včeraj ob trčetrt na 8. uro zvečer v svojem stanovanju v Gorupovi hiši št. 7 na Rimski cesti Jebračinov trgovski uslužbenec G. Kavčič. Tri dni je baje neprestano popival. Včeraj je pri Kaiserju kupil revolver ter si doma pognal, stoječ pred zrcalom, kroglo v glavo. Pri njem so našli okoli 6 gl. denarja. Gospodar ga je včeraj odslovil iz službe. 26letni samomorilec je bil doma iz Žužemberka.

* * *

Zazidani mož. Rumunec Nikola Negru iz Nadaša je imel nesrečo v zakonu. Dvakrat je bil oženjen, a dvakrat je skusil žensko nezvestobo. Da je bil dvakrat varan, ga je toliko žalostilo, da se je sam zazidal. Te dni so ga dobili mrtvega. Zazidani mož je umrl lakote.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so meseca januarja t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Fr. Rudolf v Črnem vrhu iz nabiralnika 2 K 8 h, kapl. Iv. Košir v Tolmini 3 K, presv. g. knezoškof dr. A. Jeglič 100 K, uredništvo „Slovenca“ 41 K, prva dol. posojilnica v Metliki 20 K, kapl. M. Škrjanec v Zagorju 5 K, podružnica v Vipavi zbirko 28 K 20 h, Roza Mikl v Ormožu 4 K 10 h, A. Mežan na Igu iz nabiralnika 2 K, moška podružnica v Mariboru 256 K (imena darovalcev gl. v „Slov. Gosp.“ št. 3, t. l.), čitalnica v Ptuj novoletnico 22 K, moška podružnica v Ajdovščini 55 K, podružnica v Ljutomeru novoletnico 60 K, uredništvo „Slovenca“ 206 K 20 h, kapl. M. Eferl na Rečici (Štaj.) 2 K, živinozdravniki

in v Kamniku 240 K, podružnica v Ljutomeru 10 K, ženska podružnica v Kobaridu 66 K 34 h, žup. Iv. Podboj v Planini iz nabiralnika v Štrniševi gostilni 4 K 86 h, ženska podružnica v Dornbergu 9 K, ženska podružnica v Sežani 124 K, g. Bernotova v Vipavi zbirko 16 K 40 h, žup. Ljud. Jenko pri sv. Duhu 5 K, advokat dr. M. Laginja v Pulju volilo + kur. Jos. Meglič 100 K, posojilnica v Mozirju 50 K, nadučit. A. Gnus iz nabiralnika Fr. Peklarja na Dolu (Štaj.) 8 K, posojilnica v Makolah (Štaj.) 20 K, posojilnica na Dolu (Štaj.) 10 K, moška podružnica v Kobaridu 60 K, podružnica za breški okraj (Štaj.) 337 K, tvrdka A. & E. Škaberne od platna 200 K, N. N. v Begunjah pri Cerknici 20 K, bralno društvo v Dolu ob Savi 20 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda. (Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca januarja t. l. ušlo je v mestno hranilnico ljubljansko 1164 strank kron 614.780,59, 906 strank pa dvignilo kron 692.783,53.

(Mestna hranilnica v Kranju.) V mesecu januarju 1900 ušlo je 427 strank 108.322 kron 82 vin, dvignilo pa 264 strank 61.767 kron 45 vin; 26 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 52.620 kron. Stanje ulog 2.017.186 kron 06 vin. — brez kapitalizovanih uložnih obrestij, stanje hipoteknih posojil 1.312.924 kron 63 vin., denarni promet 278.674 kron 69 v.

(Bralno društvo v Mokronogu) priredi veselico v korist Prešernovega spomenika dne 11. t. m. v gostilniških prostorih g. Pleterška. Pri veselici svira novomeška narodna mestna godba. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za osebo 1 K. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu januarju je 184 strank ušlo 92.771,11 K. 93 strank ušlo 46.072,90 K. 18 strankam se je izplačalo posojil 32.900— K; denarni promet 439.814 K 50 bel.

(Zborovanje »gospodarskega bralnega društva« v Kozjem.) Predzadnjo nedeljo, dne 14. jan. se je vršilo občnoletno zborovanje »gospodarskega bralnega društva« v prostorih g. Franca Guček a, ki se je kljub slabemu vremenu prav povoljno obneslo. Kmalu po 4 uri so jeli prihajati na zborovanje naši vrli kmetje in fantje, pa tudi naši Pilištanjski sosede so prišli na zbor. Gospod Erker, predsednik društva pozdravi vse došle zborovalce in prebere nato brzojavko iz Celja, ki se je glasila tako-le: Vsem zborovalcem kozjanskega bralnega društva kličemo trikratni »Živio«. Gorišek, Dobršek. Nato je omenil delovanje bralnega društva pretečeno leto 1899. in pojasnil razmerje sedanjemu stanu društva. Prebral je društveni opis o zadnji Ciril Metodovi veselici, ki jo je napravilo društvo v Mirjem nad Kozjem pri velikanskem kresu z godbo 6. julija m. l. Omenil je nadalje tudi, da se je pretečeno leto izposodilo nad 500 časopisov in knjig (od 6. prosinca 1899. pa do 14. prosinca 1900.) Knjižnica šteje nad 200 knjig vsakovrstne vsebine. Udov šteje društvo nad 110. V resnih besedah je nadalje omenil, da je »gospodarsko-bralno društvo« pretečeno leto napredovalo s tem, da si je zasnovalo pevski zbor, ki je zvezan z »bralnim društvom«. Gospod Druškovič, blagajnik je razložil vse stroške in dohodke, ki jih je imelo društvo pretečeno leto. Zatem se je vršila volitev novega odbora, v katerem so gg.: Jožef Erker, predsednik; dr. Franc Pikl, podpredsednik; Mihael Pustišek, knjižničar; Janez Elsbacher tajnik; Jožef Druškovič, blagajnik; Mihočič in Moreše, odbornika. Zopet je dobilo naše društvo vrle in značajne može za odbornike, kar je že kazala zahvala in obljuba g. dr. Pikla, podpredsednika, ki je dejal, da bode podpiral po svojih močeh društvo in pomagal ubogemu kmetu do blagostanja, vzlasti bo treba poskrbeti za razne potovalne učitelje, ki bodo prišli k nam poučevati. Nato se je zaključilo zborovanje. Po zborovanju je naš novi pevski zbor nastopil prvokrat. Zapel je nekaj prav lepo ubranih slovenskih pesmic, ki so očarale vsa dvorana. Poslušalci so hvalili lepo ubrano petje. Zatem je sledila prosta zabava. Pa še nekaj ne smem zamolčati? Ko se je to »gospodarsko-bralno društvo« ustanovljalo, je naš narhujši nasprotnik ponujal 200 kron. samo da se ne bi društvo ustanovilo. Pa naši ustanovniki so bili hrabri in junaški, in se niso dali premotiti za Judežev grošo, kajti dobro so vedeli, zakaj da se gre, in tako ustanovili »gospodarsko bralno društvo«, ki naj podučuje in podpira kmete-trpine. Našega kmeta je društvo izobrazilo, da zdaj zahteva večinoma vse slovensko. Zato naj bode naš kmetič ponosen na »gospodarsko bralno društvo«, ki ga je spravilo na pravo stezo omike, da ponosno reči sme: Slovenec sem. Vabimo torej kmete kozjanskega okraja v kolo našega bralnega društva. Kajti nalašč za vas je ustanovljeno, da vas podučuje o vinarstvu, sadjarstvu in živinorejstvu. Rodoljube po deželi pa prosimo, naj našo knjižnico podpirajo s knjigami, ker marsikateremu knjiga leži doma brez vsacega sadu. Za vsaki majhni

si je za bodoče leto naročilo sledeče časopise: »Slovenca«, »Slov. Gosp.« (7 izt.) »Domovina« (4 izt.) »Kmetovalca« (4 izt.) »Mir«, »Dom in Svet«, in knjige družbe sv. Mohorja; a nadjamo se, da se še bode naročilo: »Domoljuba«, »Briveca«, »Slovenski List« in »Narodni Gospodar«. Branje in izposojevanje listov bomo tako uredili, da bode vsem vstreženo. P—k.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. februarija. V prostorih ministerskega predsedstva se je vršila včeraj popoldne ob 2. uri prva seja pravne konference za Češko in Moravsko. Imena prisotnih delegatov smo že omenili, vlado so pa zastopali ministri: Körber, Böhm-Bawerk, Spens-Booden, Hartel, Režek, Call in Giovannielli. Sejo je otvoril ministerski predsednik Körber z daljšim ogovorom. Zahvalil se je delegatom za udeležbo, ter izjavil, da je že to samo ob sebi uspeh ne sicer vlade, pač pa prevažne stvari, da si zagotovimo mir. Država bo le tedaj močna in mogočna, ako bomo vsi mirno sodelovali v skupni blagor. Seveda sedaj žal ni tako. Boj se bide na celi črti. Ta mora prenehati, čuti moramo glas nižjega ljudstva, širših slojev, ki kličejo po pomoči, ker jih mori sedanji narodnostni boj. Jezikovno vprašanje presojajmo stvarno in z možato mirnostjo. Težkoče niso tolike, da bi jih ne mogli premagati. Dobrohotno se poprimimo stvari. Ako tu dosežemo uspeh, potem nam ne bo provzročala prevelikih težav skrb za razvoj in blagor države. Na vas je, končuje govornik, da ustvarite tako politiko. Rečem lahko, država se ozira na vas, dajte jej nazaj srečo in mir. — Za tem je prebral delegat dr. Engel v ime čeških strank izjavo približno te-le vsebine: Ker nam ni znan konkretni upravni program, je naša udeležba za sedaj le informativnega značaja, da se prepričamo, v koliko je ugodno polje za uspešno delo. Uspeh je pa mogoč le tedaj, ako se upošteva pravične zahteve Šlezije ter vseh posamnih kronovin, v katerih biva več kot jedna narodnost. Naglašati moramo znova svoje državno-pravno stališče ter da je mogoče rešiti češko-nemški razpor le potom deželne zakonodaje. Konečno se izjavlja, da udeležba pri eventualnih konferencah ne ustvarja nikake prejudice za postopanje Mladučehov v poslanski zbornici. — Po kratkem odmoru so sestavili Nemci protizjavo, ki jo je prebral posl. Funke. Glasi se nekako tako-le: Vsprejeli smo povabilo, da pokažemo voljo za spravo. Pogajanja se morajo vršiti le o jezikovnem vprašanju za Češko in Moravsko, ostale kronovine morajo biti izločene. Splošni posredovalni jezik mora biti nemščina. O češkem državnem pravu kajpada nečemo ničesar čuti. — Potem se je rešilo nekaj formalnostij. Predsednikom konference za Češko je bil določen pl. Körber, za Moravsko pa Spens-Booden. Za poročila listom se je sestavil poseben odbor. Ob 4. uri je bila končana prva seja. Danes se je sošla konferenca za Moravsko, jutri se snide ona za Češko. Vlada predloži v teh sejah jezikovne načrte, ki se izroče posebnima pododsekom.

Dunaj, 6. febr. Otvoritvena seja kontingentne komisije za pridobinski davek se je vršila včeraj. Izvoljen je bil pododsek 12 članov. Za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo je referentom odbran dr. Majaron. Prihodnja seja tega pododseka bo 19. t. m.

Dunaj, 6. febr. Trdi se, da se snide državni zbor 15. t. m. Zboroval bo ob enem s pravno konferenco. Vlada upa, da se še v tem mesecu reši rekrutni kontingent ter volitve v delegacijo.

Dunaj, 6. febr. Deželno-brambovski minister ogerski Fejervary je došel na Dunaj k razpravam, ki se vrše o tem, da naj se kontingent vojaških novincev poviša za 50.000 mož.

Praga, 6. febr. Po večkratni brezuspešni volitvi je bil včeraj Staročeh h

glasovi. Protikandidat dr. Podlipny jih je dobil 41. Ta izid je omogočil s svojim izstopom jeden mladočeških odbornikov, ki dosedaj ni glasoval. Galerije so priredile obema kandidatom živahne ovacije.

Praga, 6. febr. Vsled izvolitve Staročeha dr. Srba za župana sklenili so mladočeški mestni zastopniški odborniki, da ne sprejmo mesta podžupana in tudi ne družih upravniskih poslov, ter da se odpovedo kot mesni odborniki vsi, ki so bili izvoljeni na podlagi kompromisa.

Levov, 6. febr. Listi poročajo, da so dobili deželni predsedniki nalog, vse pripraviti, da se, ako treba, izvrše nove državnozbornske volitve v šestih tednih.

Vojska v Južni Afriki.

Poročil o Bullerjevem sijajnem uhodu v dolgo oblegano mesto Ladysmith še ni, akoravno se je že včeraj govorilo po Londonu, da je Buller že gost generala Whita. Nasprotno pa je došla vest angleškega vojnega urada, da ta še ni prejel nikakega obvestila o prehodu Bullerjeve armade preko Tugele in da se v vojaških krogih na tak poskus niti še ne misli. Komu naj se pač veruje v tem slučaju, posebno ker je došla včerajšnja vest iz strogo oficijelnega vira. Ali se morda že pripravlja pot poročilom, ki bodo radost londonskega prebivalstva nenadno spremenila v britko prevaro? To bi pač ne bilo nič novega, saj je dosedaj še vsak angleški poraz napovedovala kaka predidoka sijajna zmaga.

To se kaj lahko zgodi tudi v tem slučaju, kajti ako je Buller res že onostran Tugele, bo prej ali slej gotovo občutil močno bursko pest, ako le poskusi približati se Ladysmithu. Vprašanje je le, kje se je izvršil ta prehod. Neko londonsko poročilo javlja, da se je to zgodilo pri nekem skritem brodu nad Trichardsdriptom in da se je armada pomikala proti Acton-Homes. To je skrajno neverjetno. Toliko je Buller vendar pameten, da si bo pri enakih zaprekah tu in tam izbral krajšo, direktno pot pri Colensu ob železnici ali pa preko Onderbroeka v Ladysmith, Burom pa tudi ne more prisoditi nihče toliko kratkovidnosti, da bi se bili podali vsi na severno obrežje Tugele in pustili brez vsakega varstva pota in prehode ob cesti iz Ladysmitha proti prelazu Van Renen in pa ravan mej Tugelo in reko Blaawbank.

Vsekako je ta zadeva zelo nejasna in prebivalstvo v Londonu že s strahom pričakuje poročil, ki v kratkem slede.

Bruselj, 6. febr. Iz Pretorije se poroča, da so Buri pri Bestersu zapodili Angleže v beg ter jim vzeli kanon z vozovoma s strelivom. — Tudi se poroča, da so bili Angleži pri Colesbergu zopet nesrečni, ter da so izgubili 13 mož mrtvih, 32 ranjenih in 114 vjetih.

London, 6. febr. „Central News“ poročajo: Buller je prekorajčil Tugelo; kje, dosedaj ni znano. Gotovo je le, da se je to zgodilo v petek ponoči. Bržkone je šel čez reko nad Trichardsfurto. Sedaj je na potu proti Acton-Homesu, odkoder ima precej odprto pot do Ladysmitha. Neki farmovec mu je opisal novo pot.

London, 6. febr. V tukajšnjih krogih se frdi, da je Buller včeraj došel v Ladysmith.

London, 6. febr. Renterjev urad poroča: Vojnemu uradu še ni došlo prav nobeno potrdilo vesti o zopetnem prehodu Bullerjeve armade preko Tugele in o njegovem pomikanju proti Ladysmithu. Nasprotno vse kaže, da je položaj v glavni progi miren in da ni pričakovati takojšnjih akcij. Poročilo o streljanju z Bullerjevimi topovi se da tolmačiti tako, da so imele novodošle baterije le strelne vaje.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prev. I. B—č.

(Dalje.)

„Počasi, vam pravim! Kaj mi govorite? Izdajalski je, raniti koga z mečem od zadaj, spustiti mu kralje v hrbet, toda tudi tu,“

gotove izjeme... a ostanimo pri vprašanji. Priznam, da se to v obče lahko ožigosa kot izdajalski čin. Toda priložiti par batin malo-pridnežu! Ta bi bila lepa, da bi se mu moralo reči: „Pazi zdaj te bom s palico“, prav kakor je treba opozoriti kavalirja: „Primi za meč!“ — In vi spoštovani gospod doktor! Smehljate se vedno ter kažete, da ste mojega mnenja. Zakaj pa ne podpirate mojih nazorov s svojo ropotuljo, ter mi ne pomagajte prepričati tega gospoda?“

„Jaz...“ odgovori zmeden doktor, „jaz se veselim tega učenega razgovora in sem hvaležen slučaju, ki je nanese na takó lep, duhovit boj. In potlej: meni ne pristuje pravica izreči sodbo. Njega svetlost je vže določila sodnika... tu gospoda patra.“

„Res je“, reče don Rodrigo, „toda kako naj govori sodnik, ako prepirači nočejo molčati?“

„Jaz obmolknem“, reče grof Attilio. Sodnik stisne ustnice in namigne, da se tudi on uda!

„Hvala Bogu! Torej, pater!“ reče don Rodrigo z neko hudomušno resnobo.

„Jaz sem se uže izgovoril, da ne umem teh stvari“, odgovori oče Cristoforo ter ponudi kozarec slugi.

„Piškavi izgovori“, kričita oba stiričnika, „mi hočemo razsodbo!“

„Ako je takó“, povzame menih, „moje slabo mnenje je tako, da bi ne bilo treba ne izzivanja, ne selov, ne batin!“

Gostje se osupelo spogledajo.

„O ta je pa debela!“ reče grof Attilio. „Oprostite, oče, ta je pa debela! Vidim, da ne poznate sveta.“

„On?“ pravi don Rodrigo. „Ali naj še enkrat povem? On ga pozna tako dobro, kot ti, dragi stričnik! Ni res, pater? Povejte, povejte, je-li niste tudi vi nekatero zbili?“

Menih pa ne odgovori na to ljubeznivo vprašanje, temveč si misli natihome sam pri sebi: „Te so za-te! Toda spomni se, da nisi radi sebe tu in ne zmeni se za to, kar se tiče samo tebe!“

„Mogoče“, dé stričnik, „toda pater... kako se zove pater?“

„Pater Cristoforo“, odgovori jih več.

„Toda pater Cristoforo, gospod moj visokospoštovani, s temi nazori prekucnete svet. Brez dvobojev, brez batin! Z Bogom čast! Klatežem se ne bo treba bati kazni. — K sreči je kaj takega nemogoče.“

„Pogum, doktor“, zakliče don Rodrigo, ki je hotel pričkanje vedno bolj odvrniti od onih dveh, ki sta je bila začela. „Pogum! Vi ste mož, ki daste vsakomur prav. Čujmo, kakó bodete v ti točki dali prav očetu Cristoforu!“

„Zares“, odgovori doktor, držeč pred sabo vilice in obrnivši se k menihu, „zares, jaz ne morem uvideti, zakaj pater Cristoforo, ki je popolen menih in mož, ki pozna svet, zakaj ni mislil na to, da njegovo mnenje, ki je dobro, izborno, in ki bi na prižnici mnogo zaleglo, ne velja, da se spoštljivo izrazim, pri viteških pogovorih. Toda oče vé bolje kot jaz, da je vsaka stvar dobra na svojem mestu. Jaz menim, da se je hotel samo za šalo rešiti iz zadrege, ker bi moral izreči svojo razsodbo.“

Kaj naj bi bil človek odgovoril na zaključke take stare in vedno nove modrosti? Nič! In tako je storil tudi menih.

Don Rodrigo bi rad pretrgal to preporno vprašanje, zato napelje govor na neko drugo. „A propos!“ reče, „slišal sem, da se v Milanu govori o nekaki poravnavi.“

Čitatelj vé, da so se v onem letu prepirali radi nasledstva v vojvodini Mantovi.

Le té se je po smrti Vincenza Gonzage, ki ni zapustil postavnih dedičev, polastil vojvoda Nevers, njegov najbližji sorodnik. Ludovik XIII. ali prav za prav kardinal Richelieu je podpiral tega kneza, ki mu je bil zelo udan in se je povsem udomačil na Francoskem. Filip IV., prav za prav grof Olivares, katerega so navadno zvali grofa-vojvoda, pa ga iz istih vzrokov ni maral in mu je napovedal vojsko. A ker je bila ta vojvodina državni feud, prizadevali sta si obe stranki z zvijačami, prošnjami in grožnjami pri cesarju Ferdinandu II.: prva, da bi podelil feud novemu vojvodi, druga, da bi mu ga odrekel in pomagal pregnati ga iz državnice.

„Jaz bi skoro verojel“, reče grof Attilio, „da bi se zadeva utegnila poravnati. Sklepam iz...“

„Ne verujte, gospod grof, ne verujte!“ prekine ga sodnik. „Jaz vem te stvari, čeprav sem tu na kmetih. Španjolski kastelan, kateri mi v svoji dobroti nekamo dobro želi, in ki vé vse, ker je njegov oče ljubljene grofa-vojvode...“

„Jaz govorim vsak dan v Milanu z bolj imenitnimi glavami in vem, da je papež, ki zeló želi miru, stavil predloge...“

„Tako mora biti; to je prav! Njegova Svetost je storila svojo dolžnost. Papež mora vedno pomirjati kristijanske kneze. Toda grof-vojvoda ima svojo politiko...“

(Dalje prih.)

Umrli so:

2. februarja. Franciška Ruda, uradnika vdova, 82 let. Karlovska cesta 6, ostarelost. — Franciška Učak, mestna uboga, 79 let, Karlovska cesta 7, vodenica. — Elizabeta Lovka, gostija, 90 let, Ulice na Grad 5, ostarelost.

V hiralnici:

1. februarja. Pet r Milbe, delavec, 44 let, 'strofija možgan.

V bolnišnici:

30. januarja. Jernej Sever, gostač, 62 let, demen'a pneumonia. — Albina Camer, delavca hči, 5 let, bronchitis. — 31. januarja. Jožef Dermelj, dacar, 29 let, jetika. — Marija Kralj, prodajalka las, 49 let, jetika. — Franc Cerar, mizar, 53 let, jetika. — 1. februarja. Marija Kalar, delavca hči, 1 leto, morbilli. — Karol Žitnik, posestnik, 43 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 5. februarja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7 85	do gl.	7 86
„ „ maj-juni „	7 97	„ „	7 98
„ „ jesen . . .	8 02	„ „	8 03
Rž za pomlad . . .	6 74	„ „	6 75
„ „ jesen . . .	6 80	„ „	6 82
Tursica za maj-junij „	5 23	„ „	5 24
Oves za pomlad . .	5 33	„ „	5 34

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dné 28. jan. do dné 3. febr.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	128	Pšenična moka 100 kg	28 30
„ II. „	112	Koruzna „	16 80
„ III. „	96	Ajdova „	33 80
Telečje meso „	120	Fizol, liter „	18
Prasičje „ sveže „	120	Grah „	20
„ prek. „	149	Leča „	24
Koštrunovo meso „	72	Kaša „	24
Maslo „	2	Ričet „	24
Surovo maslo „	190	Pšenica „ 100 kg	18
Mast prasičja „	140	Rž „	15
Slanina sveža „	120	Ječmen „	15
„ prekajena „	150	Oves „	12 50
Salo „	120	Ajda „	17
Jajce, jedno „	6	Proso, belo „	40
Mleko, liter „	16	„ navadno „	14
Smetana, sladka liter „	80	Koruzna „	11 50
„ kisl „	80	Krompir „	5
Med „ „ kg	140	Drva, trda, seženj „	—
Piščanec „	10	„ mehka „	—
Golob „	40	Seno, 100 kg „	—
Raca „	150	Slama „	—
Zajec „	—	Stelja „	—

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm.

Dna	Čas opa-zovanja	Stanje boro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
9. zveč.	26 8	28	sr. zah.	oblačno		
7. zjut.	24 4	21	sl. zah.	oblačno		0 8
2. popol.	723 2	5 0	sr. jzah.	dež		

Srednja večerajšnja temperatura 2 7 normale: — 1 2°.

Potrtega srca naznanjam v svojem in imenu brata vsem sorodnikom, prijateljem in znancom presunljivo vest, da je najina blaga sestra

Ana Bogolin

danes dné 5. t. m. ob 1/2 1. uri popolunoči po dolgi, mučni bolezní, večkrat prevedena s sv. zakramenti, v 61. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Truplo preblage pokojnice bode dné 7. t. m. ob daritvi sv. maše na šmarjetskem pokoplišču k večnemu počitku položeno.

Priporočam jo v blag spomin in pobožno molitev.

Gorenjavas pri Šmarjeti, dné 5. februarja 1900.

Janez Bogolin, posest. v Žedovineku, brat. Mihael Bogolin, župnik v pok., brat.

Ovsena kaša.

Ovseno pšeno, ovsena moka in ovseni puh (kakor Quaker Quats) izdeluje iz Smrečinega gorskega ovsa, priznana najboljšega na svetu, ondotno prodajalno društvo.

5 kg. poštni zavojček: kaša in puh K 4 40, ovseno pšeno in moka K 4 20, vse štiri vrste odbrane K 4 30. Po železnici od 25 kg. više (tudi odbrane) dosti ceneje in sicer od 62 do in 68 h za kg. po daljavi. 110 26-7

Glavna zaloga Smrečine gorske prodajalne družbe za Avstro-Ogersko:

LEOPOLD HEISS, Dunaj, IV, 1, Wiedner Hauptstrasse 56.

Vabilo

na

I. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Robu,

registr. zadruge z neomejeno zavezo“,

kateri se vrši

dné 25. februarja 1900

ob 1/3. uri popoldne

v župnišču.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Odobritev letnega računa.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Raznoterosti.

97 1-1

Načelstvo.

Kuharico

išče duhovnik na deželi. Služba se more takoj nastopiti. 95 1-1

Več se izvé pri upravnistvu »Slovenca«.

Vsprejemem takoj proti dobri plači ščetarskega pomočnika

spretnega izdelovalca zidar-skih čopičev.

Adolf Hauptmann

83 3-2

v Ljubljani.

Za ličenje kositernih pred-metov, bronzovo imitacijo, bronžiranje kipov iz mavca, bronžiranje ograj pri stopnicah, vse v najfinjši izvršitvi, priporočata se BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 26 11-9

Pol krit voz s štirimi sedeži,

koleselj in kočija

so na prodaj pri

A. Hauptmann-u

Ljubljana, Resljeva cesta.

98 2-1

LED

(vkljub južnemu vremenu)

več sto vagonov, je oddati iz bajerjev mengiške pivovarne.

Več je izvedeti v zalogi mengiške pive v Ljubljani, Metelkove ulice šte. 7.

73 4-5

Dunajska borza.

Dné 5. februarja.	
Skupni državni dolg v notab	99 70
Skupni državni dolg v srebru	99 65
Avstrijska zlata renta 4%	99 25
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	99 20
Ogerska zlata renta 4%	98 90
Ogerska krona renta 4% 200	94 25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	131 60
Kreditne delnice, 160 gld.	236 15
London vista	242 35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veti	118 15

Dné 3. februarja.	
3 2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 85
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	20 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97 60
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 25
Dunavske vravnave srečke 5%	258 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 10
Priporitne obveznice državne železnice	87 60
„ „ južne železnice 3%	69 75
„ „ južne železnice 5%	100 90
„ „ dolenskih železnice 4%	99 50
Kreditne srečke, 100 gld.	395 50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350 —
Avstrijskega ruderčega križa srečke, 10 gld.	42 80
Ogerskega „ „ 5 „	22 40
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13 50
Rudolfove srečke, 10 gld.	59 —

Salmove srečke, 40 gld.	173 —
St. Genois srečke, 40 gld.	175 —
Waldsteineove srečke, 20 gld.	178 —
Ljubljanske srečke	49 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124 —
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	292 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	77 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	24 90
Splošna avstrijska stavbinska družba	98 50
Montanska družba avstr. pian.	274 75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	306 —
Papirnih rubljev 100	255 50

Nakup in prodaja
vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.